

Az 50 éves Hidrológiai Tájékoztató köszöntése

PAPP Ferenc műegyetemi professzor kitűnő szakmai felkészültsége, jövőbe látása, szervező képessége nyilvánult meg akkor is, amikor 1960-ban a Magyar Hidrológiai Társaság elnökeként úgy látta, hogy a felgyorsult hidrológiai kutatás eredménye már olyan sokrétű és nagy mennyiségű, hogy azt a rendelkezésre álló kiadványok, nem tudják közkinccsé tenni. Mindenképpen szükséges volt tehát egy újabb kiadvány indítása, amely a Hidrológiai Tájékoztató nevet kapta. Az új folyóirat kedvező fogadtatásban részesült induláskor és azóta is nagy elismerés és megbecsülés övezi. Ebben ötven év óta jelentős szerepet játszik VITÁLIS György szerkesztő. Megállapíthatjuk, hogy mind a lap elindítása 1961 márciusában, mind annak szerkesztése a legjobb kezekbe került. A siker kulcsa, hogy a szerkesztés kezdettől egy kézben volt, aki célirányosan, következetesen, nagy szakmai tudással, pedagógiai és szerkesztői gyakorlattal mindig meg tudta szervezni a lap változatos tartalmát és közel állandó terjedelmét. Neki köszönhető, hogy a kialakult „írógárdát” mindig újakkal tudta kiegészíteni. Természetesen elismerés és köszönet illeti a Magyar Hidrológiai Társaságot is, amiért magára vállalta a lap kiadásának költségeit és a társulati tagokhoz ellenszolgáltatás nélküli eljuttatását.

A lap tartalmának áttekintését a jól megválasztott rovatok könnyítik meg. Nagy súlyt helyez a szerkesztés a „*Megemlékezés*” c. rovat minél szélesebb körű kiterjesztésére. Szerepel ebben hidrológus, hidrogeológus, geológus, bányász, mérnök, kémikus, mindaz, aki kapcsolatban volt a vízzel, annak valamelyik szakágát továbbfejlesztette, akire a mai embernek és a jövő generációnak emlékeznie kell, akitől a módszert és az ismeretanyagot át lehet venni.

A második rovat az „*Általános vonatkozású cikkek*”-et fogja össze. Évente egyszer erre a második helyre a „*Diplomamunka pályázatok*” c. rovat kerül, amely a SAJÓ Elemér- és a LÁSZLÓFFY Woldemár-pályázat díjazott, rövidített dolgozatait tartalmazza, majd a „*Területi vonatkozású cikkek*” főként hazánk egy-egy tájegységét új feltárás, új kísérlet, hidrogeológiai adottság stb. szempontjából való bemutatását tartalmazza. Nagyon lényeges a „*Beszámoló, egyesületi események*” c. rovat, amely elsősorban a Magyar Hidrológiai Társaság eseményeiről számol be. E rovat változatos tartalommal való kitöltése, a területi szervezetek és a szakosztályok feladata lenne. Az utolsó rovat a „*Könyvismertetés*”. A második szám még tartalmazta a következő év vízügyi évfordulóit, előkészítve ezzel a tudománytörténeti program összeállítását. A Hidrológiai Tájékoztató 20, 30 és 40 évfolyama időközben egy-egy „*Tartalomjegyzék*”-ben jelent meg CZIRÁKY József feldolgozásában. A következő 10 év feldolgozása és kiadása 2012-ben várható.

Kezdetben évente 2 számmal, áprilisban és októberben jelentkezett a kiadvány utoljára 1997-ben, azután csak egy nagyobb terjedelmű szám jelenik meg az év második felében. A gazdagon illusztrált 2011. évi szám 140 oldalon 58 írást tartalmaz. Módosult a borítólappal is, mert míg korábban azt egy stilizált tavirózsa díszítette, 2001-től ezt L. F. MARSIGLI Magyarországról 1741-ben kiadott térképének részlete váltotta fel.

A kitűnően szerkesztett szép laphoz további sok sikert kívánunk a kiadvány szerkesztőjének és minden leendő cikk írójának.

DOBOS Irma

Események, rendezvények

Beszámoló a 14. Magyar Őslénytani Vándorgyűlésről (2011. június 2–4.)

A Magyarhoni Földtani Társulat Őslénytani–Rétegtani Szakosztályának vezetése idén immár tizennegyedik alkalommal rendezte meg az Őslénytani Vándorgyűlést. A kiválasztott helyszín ezúttal síkvidékre, az Alföldre esett — a vándorgyűlést a Szeged határában álló Tisza-ligeti Eko-Parkban bonyolítottuk le.

A háromnapos eseményen 60 kollégánk vett részt. Ez nagyjából megfelel az elmúlt évek látogatottságának. Az előző évekhez hasonlóan sok egyetemi és a főiskolai hallgató volt a rendezvényen, elsősorban Budapestről és Egerből.

Az elhangzott 28 előadás és a bemutatott 19 poszter jól reprezentálta a hazai őslénytan legkülönbözőbb területeit és az elmúlt évben elért eredményeinket. A hagyományoknak megfelelően, a vezetőség most is díjazta a legjobb hallgatói szereplést. Az alábbi fiatal kollégák részesültek pénzjutalomban: hallgatói előadás: 1. ORBÁN Ildikó (ELTE), 2. BARANYI Viktória (ELTE), 3. ZELEI Zoltán (Eszterházy TKF); hallgatói poszter: 1. CZIRÁK Gábor és HAJDU Zsófia (ELTE), 2. ZELEI Zoltán (Eszterházy TKF), 3. BARANYI Dóra és VOLOSINOVSKI Nóra (Eszterházy TKF, ELTE, megosztott harmadik díj); PhD előadás és poszter: 1. BODOR Emese (ELTE), 2. RABI Márton (ELTE), 3. TÓTH Mónika (MTA BLK).

A pénzjutalmak kiosztását a Hantken Miksa Alapítványon keresztül a Magyar Horizont Energia Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. és a Mining Support Kft. támogatása tette lehetővé. Az idén volt egy különdíj is a legszínvonalasabb mikropaleontológiai eredményeket bemutató előadó számára. Ezt SÓRON András Szabolcs (ELTE) nyerte, aki számos munkatársával közösen végzett munkájuk eredményét mutatta be.

Az előadói üléshez csatlakozott az a kiválóan illusztrált nyilvános tudományos ismeretterjesztő előadás, amelyet SZTANÓ Orsolya és MAGYAR Imre kollégáink közösen mutattak be „Hegyet Szegednek” címmel. Az előadás mindenki számára világosan ecsetelte azt a hatalmas — méreteiben az alpi csúcsokhoz hasonlítható — hegységet, amely Szeged tágabb környezetében mélyen eltemetve a pannóniai üledékek alatt található, s amelynek megismerése rendkívül fontos a szénhidrogén-kutatás szempontjából.

A második nap, immár hagyományosan a kirándulásé volt. Kora reggel indultunk szálláshelyünkről, ahová csak késő este tértünk vissza a bérelt autóbusszal. A terepbejárás célja a szerbiai Fruska Gora neogén képződményeinek minél alaposabb megismerése volt. A kirándulást Ljupko RUNDIĆ, belgrádi kollégánk vezette. A vándorgyűléshez készült 76 oldalas, hagyományosan sárga borítójú programfüzet az előadások és poszterek kivonatát és a kirándulásvezetőt egyaránt tartalmazza (letölthető a Magyarhoni Földtani Társulat honlapjáról).

A tervek szerint, a jövőre esedékes 15. vándorgyűlést a Déli-Bakonyban, Sümegen szervezzük. Szeretettel várunk minden érdeklődőt!

FÖZY István

Beszámoló a MECSEK Földtani Terepgyakorlatról 2011. augusztus 3–9.

A Magyarhoni Földtani Társulat Ifjúsági Bizottsága a Mecsek Háza Egyesülettel közösen sikerrel megrendezte első összegyűjtési földtani terepgyakorlatát a Mecsekben augusztus elején. A terepgyakorlaton 18 hallgató (BSc-, MSc- és PhD-hallgató, illetve frissen végzett geológus) vett részt az ország 5 egyeteméről (ELTE 7 fő, ME 5 fő, NYME 2 fő, PTE 2 fő, SZTE 2 fő).

A terepgyakorlat során elismert hazai kutatók, oktatók és szakemberek gondoskodtak a magas szintű szakmai vezetésről — akiket a szervezők több egyetemről és neves földtani kutatással foglalkozó hazai cégtől, intézménytől kértek fel.

A nyitó napon a bevezető előadásokat BARABÁS András (Linc Energy), KONRÁD Gyula (PTE) és SEBE Krisztina (PTE) tartották.

A terepi program a következő témakörök szerint valósult meg:

1. nap: A mecseki „etalon” rétegsor megismerése (HÁMOS Gábor, MÁTHÉ Zoltán, BARABÁS András), A dél-dunántúli permokarbon képződmények: hagyományos felfogás és rétegtani problémák (VARGA Andrea, PTE), Triász törmelékes és karbonátos rámpa üledékképződés (KONRÁD Gyula), Középső-miocén képződmények és neotektonika (SEBE Krisztina)

2. nap: Variszkszi metamorf aljzat (M. TÓTH Tivadar, SZTE), Karbon ≠ szén, mórági történetek (MAROS Gyula, MÁFI), A Bátaapáti Nemzeti Radioaktív Hulladékártó meglátogatása (MAROS Gyula, MÁFI; SZEBÉNYI Géza, Mecsekérc Zrt.)

3. nap: Elsüllyedt hegységek nyomában („Adjátok vissza a hegyeimet!” — Miocén törmelékes képződmények) (JÓZSA Sándor, SZAKMÁNY György, ELTE)

4. nap: Riftesedés és mecseki típusú atollok a Mecseki-zónában — bauxitosodás és karbonátplatform a Villányi-zónában (CSÁSZÁR Géza, ELTE)

5. nap: Egy köszélnélaptól a pelágikumig — a mecseki jura rétegsor rejtelmek (RAUCSIK Béla, PTE)

A záró napon fakultatív programként barlangtúrát vezetett a Trió-barlangban KOVÁCS-LUKOCZKI Georgina (PTE) és TÓTH Judit (Mol Nyrt.).

A terepgyakorlat szervezésében részt vettek: ERŐSS Anita (ELTE), GYÓRI Orsolya (ELTE), KOVÁCS-LUKOCZKI Georgina (PTE), LUKÁTS Lilla (Mecsek Háza Egyesület), PÁLL-SOMOGYI Kinga (PTE), TARNAI Tamás (Mecsek Háza Egyesület) és TÓTH Judit (Mol Nyrt.).

A rendezvényt a Magyarhoni Földtani Társulat, a Mecsekérc Zrt., a PTE Földrajzi Intézete és az ELTE Általános és Alkalmazott Földtani Tanszéke támogatta.

Eröss Anita

MOLNÁR József okleveles geológusmérnök (1918–2008) kopjafáját szülőhelyén, Balatonakaliban 2011. augusztus 27-én, szombaton 10 órakor avatták az Ősök parkjában, a dörgicsei út mellett. Köszöntőt a község polgármestere KONCZ Imre, avató beszédet Dr. VITÁLIS György mondott.

Zalaegerszegen, a Magyar Olajipari Múzeumban „Kőolajfeldolgozás Magyarországon kezdetektől napjainkig” címmel Dr. GRÁF László vegyész (1911–1968) munkásságát bemutató állandó kiállítás nyílt.

Az Aggteleki Nemzeti Park területén, Szinpetriben megtekinthető egy magyar technikai-tudományos Guinness World Record: a világ legnagyobb könyve. Méretei: 4,18×3,77 m, 1420 kg és 346 lap. A könyv a nemzeti park területének csodálatos kincseiből való válogatás, szövegmagyarázóval. A könyvet VARGA Béla és VARGA Béláné állította össze mintegy 25 tudományos és technikai önkéntes segítségével. A könyvnek egy kisebb, kódexméretű változata is elkészült és tervezik egy kézikönyv méretű változat elkészítését is. A Guinness Bizottság 2010. március 21-én adta ki az igazolást a világrekordról.

TÓTH Álmos

Megjelent HARANGI Szabolcs: Vulkanok. A Kárpát-Pannon térség tűzhányói. (Szeged, GeoLitera, 2011. 440 p. 25 cm) című könyve. Kapható a MÁFI könyvtárában 7000 Ft-ért.

http://www.geolitera.hu/geolitera/kepek/vulkanok_karpat_pannon_terseg_tuzhanyoi

Személyi hírek

A köztársasági elnök 2011. szeptember elsejével egyetemi tanárrá nevezte ki BUDAI Tamást (Pécsi Tudományegyetem), DÓDONY Istvánt (Eötvös Loránd Tudományegyetem), valamint M. TÓTH Tivadart és SÜMEGI Pált (Szegedi Tudományegyetem).

FODOR László 2011. november 11-én sikeresen megvédte „Mezozoos-kainozoos feszültségmezők és törésrendszerek a Pannon-medence ÉNy-i részén — módszertan és szerkezeti elemzés” című, az MTA doktora címre benyújtott értekezését.

Az értekezés opponensei JÁMBOR Áron, a földtudomány doktora, M. TÓTH Tivadar, az MTA doktora és TARI Gábor, PhD voltak.

Gyász hírek

Szomorúan tudatjuk, hogy tagtársunk, GRUBER György geológus, türelemmel viselt súlyos betegségben, életének 69. évében elhunyt.

Szomorúan tudatjuk, hogy VARRÓ Tibor az Észak-magyarországi Területi Szervezet volt titkára, 2011. augusztus 14-én, — hosszú betegség után — 79 éves korában elhunyt.

Szomorúan tudatjuk, hogy Dr. ELEK Izabella tagtársunk 2011. szeptember 13-án, életének 78. évében elhunyt.

A gyászoló család tudatja, hogy MAJOR Pál aranydiplomás vízépítő mérnök 81. éves korában, 2011. október 21-én, rövid betegség után elhunyt.

Szomorúan tudatjuk, hogy Dr. VÁNDORFI Róbert okleveles geológus, a Nagyalföldi Kutató és Feltáró Vállalat volt vezérigazgatója, az OKGT volt bányászati vezérigazgatóhelyettese 2011. november 5-én elhunyt.

Szomorúan tudatjuk, hogy tagtársunk, FRIEDLNÉ MATYÓK Ilona geológus elhunyt.

Fájdalommal tudatjuk, hogy VASVÁRI Béláné (1930–2011) és KÓKAI István (1919–2011) tagtársunk elhunyt.